

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

**Ijtimoiy-gumanitar
fanlarning dolzarb
muammolari**

Son 8 Jild 4
2024

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ 8 (4) - 2024

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

ТОШКЕНТ-2024

БОШ МУҲАРРИР:

Исанова Феруза Тулқиновна

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

07.00.00-ТАРИХ ФАНЛАРИ:

Юлдашев Анвар Эргашевич – тарих фанлари доктори, сиёсий фанлар номзоди, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Мавланов Уктам Махмасабирович – тарих фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Хазраткулов Абдор – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети.

Турсунов Равшан Нормуратович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Холикулов Ахмаджон Боймаҳамматович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Габриэльян Софья Ивановна – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Миллий Университети.

Саидов Сарвар Атабулло ўғли – катта илмий ходим, Имом Термизий халқаро илмий-тадқиқот маркази, илмий тадқиқотлар бўлими.

08.00.00-ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ:

Карлибаева Рая Хожабаевна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Насирходжаева Дилафруз Сабитхановна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Остонокулов Азамат Абдукаримович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент молия институти;

Арабов Нурали Уралович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Худойқулов Садирдин Каримович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Азизов Шерзод Ўктамович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Божхона институти;

Хожаев Азизхон Саидалоҳонович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Фарғона политехника институти

Холов Актам Хатамович – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Шадиева Дилдора Хамидовна – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент в.б, Тошкент молия институти;

Шакарров Қулмат Аширович – иқтисодиёт фанлари номзоди, доцент, Тошкент ахборот технологиялари университети

09.00.00-ФАЛСАФА ФАНЛАРИ:

Ҳакимов Назар Ҳакимович – фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Яхшиликков Жўрабой – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Ғайбуллаев Отабек Мухаммадиевич – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Саидова Камола Усканбаевна – фалсафа фанлари доктори, “Tashkent International University of Education” халқаро университети;

Ҳошимхонов Мўмин – фалсафа фанлари доктори, доцент, Жиззах педагогика институти;

Ўроқова Ойсулв Жамолiddиновна – фалсафа фанлари доктори, доцент, Андижон давлат тиббиёт институти, Ижтимоий-гуманитар фанлар кафедраси мудири;

Носирходжаева Гулнора Абдукаҳхаровна – фалсафа фанлари номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Турдиев Бехруз Собирович – фалсафа фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Бухоро давлат университети.

10.00.00-ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Ахмедов Ойбек Сапорбаевич – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Кўчимов Шухрат Норқизилович – филология фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳасанов Шавкат Аҳадович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Бахронова Дилрабо Келдиёровна – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Мирсанов Ғайбулло Қулмуродович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Салахутдинова Мушарраф Исамутдиновна – филология фанлари номзоди, доцент, Самарқанд давлат университети;

Кучкаров Раҳман Урманович – филология фанлари номзоди, доцент в/б, Тошкент давлат юридик университети;

Юнусов Мансур Абдуллаевич – филология фанлари номзоди, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Саидов Улугбек Арипович – филология фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси.

12.00.00-ЮРИДИК ФАНЛАР:

Аҳмедшаева Мавлюда Ахатовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Мухитдинова Фирюза Абдурашидовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Эсанова Замира Нормуратовна – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган юрист, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳамроқулов Баҳодир Мамашарифович – юридик фанлар доктори, профессор в.б., Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети;

Зулфиқоров Шерзод Хуррамович – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Жамоат хавфсизлиги университети;

Хайитов Хушвақт Сапарбаевич – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Асадов Шавкат Ғайбуллаевич – юридик фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Утемуратов Махмут Ажимуратович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Сайдуллаев Шахзод Алиханович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳакимов Комил Бахтиярович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Юсупов Сардорбек Баходирович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Амиров Зафар Актамович – юридик фанлар бўйича фалсафа доктори (PhD), Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши ҳузуридаги Судьялар олий мактаби;

Жўраев Шерзод Юлдашевич – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Бабаджанов Атабек Давронбекович – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Раҳматов Элёр Жумабоевич – юридик фанлар номзоди, Тошкент давлат юридик университети;

13.00.00-ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ:

Хашимова Дильдархон Уринбоевна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ибрагимова Гулнора Хавазматовна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Закирова Феруза Махмудовна – педагогика фанлари доктори, Тошкент ахборот технологиялари университети ҳузуридаги педагогик кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тармоқ маркази;

Каюмова Насиба Ашуровна – педагогика фанлари доктори, профессор, Қарши давлат университети;

Тайланова Шохидат Зайниевна – педагогика фанлари доктори, доцент;

Жуманиёзова Муҳайё Тожиевна – педагогика фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Ибрахимов Санжар Урунбаевич – педагогика фанлари доктори, Иқтисодиёт ва педагогика университети;

Жавлиева Шахноза Баходировна – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети;

Бобомуротова Латофат Элмуродовна – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети.

19.00.00-ПСИХОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Каримова Василя Маманосировна – психология фанлари доктори, профессор, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Ҳайитов Ойбек Эшбоевич – Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институти, психология фанлари доктори, профессор

Умарова Навбахор Шокировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети, Амалий психология кафедраси мудири;

Атабаева Наргис Батировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Шамшетова Анжим Караматдиновна – психология фанлари доктори, доцент,

Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Қодиров Обид Сафарович – психология фанлари доктори (PhD), Самарканд вилоят ИИБ Тиббиёт бўлими психологик хизмат бошлиғи.

22.00.00-СОЦИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Латипова Нодира Мухтаржановна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири;

Сеитов Азамат Пўлатович – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети;

Содиқова Шоҳида Мархабобевна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон халқаро ислом академияси.

23.00.00-СИЁСИЙ ФАНЛАР

Назаров Насриддин Атақулович – сиёсий фанлар доктори, фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент архитектура қурилиш институти;

Бўтаев Усмонжон Хайруллаевич – сиёсий фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири.

ОАК Рўйхати

Мазкур журнал Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 2022 йил 30 ноябрдаги 327/5-сон қарори билан тарих, иқтисодиёт, фалсафа, филология, юридик ва педагогика фанлари бўйича илмий даражалар бўйича диссертациялар асосий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхатига киритилган.

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари” электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил:

scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Бегамова Насиба Холмурзаевна</i> МУСТАҚИЛЛИК ЙИЛЛАРИДА АГРАР СОҶА ХОДИМЛАРИНИНГ МАЛАКАСИНИ ОШИРИШДА ХАЛҚАРО ҲАМКОРЛИКНИНГ РОЛИ (ЎЗБЕКИСТОН ЖАНУБИЙ ВИЛОЯТЛАРИ МИСОЛИДА)	11-19
<i>Насиратдинов Сапар Жеткербай-улы</i> ЭТНОГРАФИК ТАДҚИҚОТЛАРДА ФОТОГРАФИЯНИНГ ЎРНИ	20-25
<i>Нарманов Феруз Асфандиёрович</i> ТАЪЛИМ ТИЗИМИДА ЖАЛОЛИДДИН МАНГУБЕРДИ ҲАЁТИ ВА ФАОЛИЯТИНИНГ ЎҚИТИЛИШИ	26-30
<i>Rustamov Ixomidin</i> “O‘ZBEKISTON - 2030” STRATEGIYASI – XALQ STRATEGIYASI (YANGI O‘ZBEKISTON TARIXI)	31-34
<i>Normo‘minov Aziz</i> O‘ZBEKISTONLIK SPORTCHILARINING PARAOLIMPIYAMUSOBAQALARIDAGI ISHTIROKI	35-39
<i>Turdiboyeva Gulmira</i> VOYAGA YETMAGANLAR HUQUQBUZARLIGIGA QARSHI KURASH BO‘YICHA TARG‘IBOTLAR SAMARASI	40-44
<i>Xamidova Shoira Rasulovna</i> PARASPORT TURLARI VA ULARNING QONUNIYATLARI	45-51
<i>Ахмедов Жасурбек Зокиржонович</i> МАДАНИЯТШУНОСЛИК ВА НОМОДДИЙ МАДАНИЙ МЕРОС ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ ФАОЛИЯТИ ТЎҒРИСИДА	52-54

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Raximov To‘xtabek Jumaboyevich</i> KICHIK BIZNES KORXONALARINING EKSPORT SALONIYATINI OSHIRISHGA TA‘SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI	55-60
<i>Allaberganov Xushnud Allaberganovich</i> TASHQI SAVDO SALONIYATINING MINTAQA IQTISODIYOTIDA TUTGAN O‘RNI	61-68
<i>Амбарцумян Анастас Алексеевич</i> МЕЖДУНАРОДНЫЕ ТРАНСПОРТНЫЕ КОРИДОРЫ: СИНЕРГЕТИЧЕСКАЯ ВЫГОДА И ПОИСК РЕШЕНИЯ НЕПРОСТЫХ ЗАДАЧ	69-81
<i>Baqoeva Dilfuza</i> SANOAT KORXONALARIDA SOTUV TIZIMINING OLIV BORILISHI, MOHIYATI VA YO‘NALISHLARI	82-86
<i>Adilov Mirkomil Miralimovich</i> TIJORAT BANKLARI KREDIT QO‘YILMALARINING MANBALARINI TAKOMILLASHTIRISH	87-93

<i>Donayev Sheroli Burxonovich</i> DON MAHSULOTLARI KORXONALARIDA RIVOJLANTIRISH ASCENT STRATEGIYASINING AHAMIYATI	94-101
<i>Кахаров Жасур Абулқосимович</i> ГАСТРОНОМИЯ ТУРИЗМИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ТАШКИЛИЙ-ИҚТИСОДИЙ МЕХАНИЗМЛАРИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ	102-109
<i>Рахмонов Шухрат Шавкатович</i> ТУРИСТИК МАҲСУЛОТ ДИВЕРСИФИКАЦИЯСИНИНГ НАЗАРИЙ АСОСЛАРИ	110-117
<i>Sherov Alisher Bakberganovich</i> OLIY TA'LIM MUASSASALARINI MOLIYALASHTIRISHNING HUQUQIY ASOSLARI	118-129
09.00.00 – FALSAFA FANLARI	
<i>Tag'oyeva Dilnavoz Narziqulovna</i> MAHMUDXO'JA BEHBUDIY MA'RIFATPARVARLIK G'OYALARI VA ULARNING IJTIMOIIY- AXLOQIY MUNOSABATLARDAGI KONSTRUKTIV MOHIYATI	130-135
<i>Muhamedov Asror</i> G'ARB RENNESANSIGA TURTKI BO'LGAN OMILLAR	136-145
<i>Aripova Zulfiyaxon Salijanovna</i> HOZIRGI ZAMONDA ETIKA VA ESTETIKANI O'QITISHNING AMALIYIJTIMOIY AHAMIYATI	146-151
<i>Abdumalikov Abdulatif Abidjanovich</i> INSONNING TABIATGA NOOSFERAVIY MUNOSABATINI YUKSALTIRISH ZARURIYATI	152-156
<i>Xolmatov Uchqunjon Xamidullayevich</i> AXBORIY-PSIXOLOGIK VA MADANIY TAHDIDLAR SHAROITIDA MILLATLARARO TOTUVLIK VA HAMJIHATLIKNI TA'MINLASHNING TA'LIMIY-TARBIYAVIY VAZIFALARI	157-162
<i>Шоназаров Жамшид Шухратович</i> ЖАДИДЛАР ҒОЯЛАРИ ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН СТРАТЕГИЯСИ БИЛАН ҲАМОҲАНГ	163-168
<i>Хо'janova Tamara Jo'raevna</i> YANGI O'ZBEKISTONDA YOSHLARINI AXBOROT URUSHI DAVRIDA MAFKURAVIY TAJOVUZLARDAN ASRASH OMILLARI	169-174
<i>Quchqorov Javlon Suyundik o'g'li</i> MILLIY G'OYA VA DEMOKRATIK O'ZGARISHLAR DIALEKTIKASIGA MADANIY HODISALAR SIFATIDA QARASH	175-179
<i>Muxtorova Tutixon</i> GLOBALLASHUV JARAYONLARIGA FALSAFIY YONDASHUVLARNING O'ZIGA XOS JIHATLARI	180-186
<i>Rahmonova Mavluda Abdusamadovna</i> ABDURAUFIY FITRATNING "OILA" ASARIDA JAMIYAT MA'NAVIY-AXLOQIY RIVOJIGA DOIR QARASHLARI TAHLILI	187-194

Pirnazarov Nurnazar

TANA, RUX VA MA'NAVIYATNING INSON BORLIG'IDAGI AKS ETISHINING
FALSAFIY TAHLILI..... 195-201

Ismailov Dilshod Baxriddinovich

DAVLAT FUQAROLIK XIZMATCHILARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING
MA'NAVIY-AXLOQIY SEGMENTI:KOMPARATIV YONDASHUV 202-209

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

Yuldoshova Shaxnoza Azimboyevna

RAY BREDBERI VA ISAJON SULTON ASARLARIDA MA'RIFATPARVARLIK MOTIVLARI
TALQINI 210-216

Bozorbekov Ahmadbek

O'ZBEK TERMINOLOGIYASIDA TEXNIK, ZAMONAVIY LOGISTIKA SOHASIDAGI
TERMINLARNING YASHALISH MODELLARI VA PARADIGMATIKASI 217-230

Xamrayev Fozilbek Yo'ldoshevich

ZAMONAVIY O'ZLASHMALARNI MILLIYLASHTIRISHDA O'ZBEK TILINING TARIXIY ZAXIRA
MANBALARIDAN FOYDALANISH 231-236

O'tebaeva Dilbar

TURKIY TILLARGA UMUMIY BO'LGAN EKOLOGIK ATAMALAR 237-242

Asqarova Shaxnoza Kamolidinovna

EPIK KLISHELAR HAMDA ULARNING INGLIZ VA NEMIS TILLARIDAGI TALQINI
("ALPOMISH" DOSTONI MISOLIDA) 243-247

Kadirova Zaynab Bakoyevna

INGLIZ TILIDAGI REKLAMANING LINGVISTIK XUSUSIYATLARI 248-252

Allaberganova Nilufar Matnazar qizi

QOFIYA ASOSLARIDAGI MATNLARNING LINGVOKOGNITIV XUSUSIYATLARI 253-256

Nabiyeva Rushana Jamol qizi

OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARI NOMLARI LEKSIK-SEMANTIK GURUHINING MA'NOVIY
GURUHLARI VA ULARDA YANGI O'ZLASHMALARNING ISHTIROKI HAQIDA 257-262

To'rayeva Iroda Sheramatovna

FOLKLORIZMLAR TIZIMIDA ETNOGRAFIK FOLKLORIZMLARNING O'RNI VA
SPETSIFIKASI 263-268

Qodirova Munisa Erkinjon qizi

BADIIY MATNDA QO'LLANILGAN SAN'ATGA OID TERMINLARNING LEKSIK TIPOLOGIYASI
(INGLIZ VA O'ZBEK TILLARI MISOLIDA) 269-272

G'aniyeva Nozanin G'ayratovna

MARKAZIY OSIYODA JADID AYOLLARINING PATRIARXAL TUZILMALAR VA
MUSTAMLAKACHILIK ZULMIGA QARSHI CHIDAMLILIGI VA QARSHILIGI 273-277

Zaripova Dilfuza Baxtiyorovna

TURKIY ADABIYOTDA "IBROHIMI ADHAM" QISSALARI TAHLILI 278-284

Eshniyazova Maysara Beknazarovna

ALISHER NAVOIYNING "ARBA'IN" ASARIDAGI HADISLAR BAYONIDA G'OYAVIY-BADIIY
IFODA MUKAMMALLIGI 285-292

Raxmonova Dildora Mirzakarimovna

O'ZBEK JADID ADABIYOTIDA OVRUPO MADANIYATI TALQINI 293-298

12.00.00 – YURIDIK FANLAR*Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna*

MARKAZIY OSIYO DAVLATLARI HUQUQIY TIZIMLARIDA KODEKSLASHTIRISH

JARAYONINING AYRIM NAZARIY-HUQUQIY MASALALARI 299-306

Узакова Гўзал Шариповна

ШАҲАРЛАР ВА БОШҚА АҲОЛИ ПУНКТЛАРИДА АТРОФ МУҲИТНИ МУҲОФАЗА

ҚИЛИШНИНГ ЭКОЛОГИК-ҲУҚУҚИЙ ТАЛАБЛАРИ 307-325

Пулатова Нодирахон Собиржоновна

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВЫЕ АСПЕКТЫ УСТРАНЕНИЯ СУДЕБНЫХ ОШИБОК В ОБЕСПЕЧЕНИИ

ПРАВ ЧЕЛОВЕКА 326-332

Nizamatdinov Kayrat Keunimjaevich

MOBIL ALOQA XIZMATI KO'RSATISHDA MILLIY ALOQA OPERATORLARINING FAOLIYATINI

HUQUQIY TARTIBGA SOLISHNI TAKOMILLASHTIRISH 333-341

Абдурахманова Нодирахон

ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В

ОНЛАЙН АРБИТРАЖАХ: МЕЖДУНАРОДНЫЕ И НАЦИОНАЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ 342-345

Vokiyev Jahongir Nurmatjon o'g'li

TA'LIM OLIH HUQUQINING GENEZISI HAMDA UNING YURIDIK TABIATI 346-356

Madiyev Faxriddin Xoshim o'g'li

SHAXSIY HAYOT DAXLSIZLIGI HUQUQINI TA'MINLASH MASALALARI 357-368

Утапов Фурқат

ИНДИВИДУАЛЛАШТИРИШ ВОСИТАСИ СИФАТИДА ТОВАР БЕЛГИСИНИНГ ҲУҚУҚИЙ

МАҚОМИ 369-374

Dilboboyev Nozimbek Shavkat o'g'li

XALQARO VA MILLIY DARAJADA INVESTITYA QONUNCHILIGINING RIVOJLANISH

TENDENSIYASI 375-381

Назарова Марҳабо

ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПОЛИТИКА И РАЗВИТИЕ ЖЕНСКОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В

УЗБЕКИСТАНЕ 382-386

Абулхайров Рустамхон Ибодуллаевич

ПОРТЛАШ СОДИР БЎЛГАН ЖОЙНИ КЎЗДАН КЕЧИРИШНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ВА ЎТКАЗИШ

МАСАЛАЛАРИ 387-400

Абдусамиева Дилрабо Абдувахоб кизи

ВОПРОСЫ РЕСОЦИАЛИЗАЦИИ БЫВШИХ ОСУЖДЕННЫХ В НЕКОТОРЫХ

МЕЖДУНАРОДНЫХ СТАНДАРТАХ..... 401-406

Abdikhakimov Islombek

LEGAL RELATIONS AND STAKEHOLDERS IN QUANTUM TECHNOLOGIES REGULATION: A

COMPREHENSIVE ANALYSIS OF GOVERNANCE FRAMEWORKS 407-412

13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI*Djabbarova Nilufar Baxtiyarovna*

TALABA-QIZLARDA LIDERLIK SIFATLARINI RIVOJLANTIRISHDA FALSAFIYPEDAGOGIK

YONDASHUVLARNING ROLI 413-417

<i>Mamatqosimov Jahongir Abirqulovich</i> BO'LAJAK REJISSYORLARNING KASBIY KOMPETENTLIGINI ADABIY ASARLAR ASOSIDA RIVOJLANTIRISHDA DEBYUT MASHG'ULOTLARINING AHAMIYATI	418-423
<i>Kurbanova Shukurjon Yeldashbayevna</i> HOFIZ XORAZMIY DIDAKTIK QARASHLARINI O'RGANISHNING HOZIRGI HOLATI	424-429
<i>Ismoilova Shodiyaxon Xusanboy qizi</i> NEMIS TILIDAN KEYIN INGLIZ TILI O'RGANISH JARAYONIDA FONETIK INTERFERENSIYANI YUZAGA KELTIRUVCHI OMILLAR	430-435
<i>Salimov Ma'ruf Eshdovlat o'g'li</i> O'QUVCHILARNI VATANPARVARLIK RUHIDA TARBIYALASHNING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI	436-439
<i>Палванова Умида Бахрамовна, Тургунов Собитхон Ташпулатович, Якубова Азада Ботировна</i> ОРГАНИЗАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ ОБУЧЕНИЕМ СТУДЕНТОВ НАВЫКАМ ОКАЗАНИЯ ПЕРВОЙ ПОМОЩИ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ СИСТЕМНОГО ПОДХОДА	440-444
<i>Rasulova Fotima Farxotovna</i> O'QUVCHILARNI IJODIY FIKRLASHGA YO'NALTIRISHNING NAZARIY VA USLUBIY YO'NALISHLARINING ILMIY TAHLILI.....	445-450
<i>Saidxo'jayev Muhammadxo'ja Ma'rufxo'ja o'g'li</i> YOSHLARNI MA'NAVIY-MA'RIFIY TARBIYALASHDA IJTIMOYIY - PEDAGOGIK OMILLAR VA ULARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	451-456
<i>Utepbergenov Aydos Janabayevich</i> SAHNA NUTQI O'QITISHNING O'ZIGA XOS JIHATLARI	457-461
<i>Nozima Muqimovna Hamdamova</i> MAJBURIY FANLARDAN TALABLARNING KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISHDA GRAFIK DASTURLARIDAN FOYDALANISH.....	462-467

Received: 30 July 2024
Accepted: 5 August 2024
Published: 15 August 2024

Article / Original Paper

THE IDEAS OF THE JADIDS ARE IN HARMONY WITH THE STRATEGY OF NEW UZBEKISTAN

Shonazarov Jamshid Shukhratovich

Shahrisabz State Pedagogical Institute, associate professor, candidate of philosophy

Abstract. In the late 19th and early 20th centuries, the national, cultural and enlightenment revival between the people of Central Asia, the Caucasus and Central Siberia, which was a Russian colony, appeared as a motion. Turkistan Jadids are committed to the liberation of the people from backwardness and religious prejudice, reforming the principles of Shari'a, promoting the nation and achieving national autonomy. Jadids sought for the ways to renew and uplift the society through national unity, spiritual and enlightenment reforms. This article discusses the mentioned ideas of the author.

Keywords: modern, Uzbek people, enlightened, educational, religious faith, ignorance, freedom, development, intellectual.

ЖАДИДЛАР ҒОЯЛАРИ ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН СТРАТЕГИЯСИ БИЛАН ҲАМОҲАНГ

Шоназаров Жамшид Шухратович

Шаҳрисабз давлат педагогика институти доценти, фалсафа фанлари номзоди

Аннотация. XIX аср охири ва XX аср бошларида Россия мустамлакаси ҳисобланган Ўрта Осиё, Кавказ, Ўрта Сибир халқлари орасида бошланган миллий, маданий-маърифий тикланиш жадид ҳаракати сифатида намоён бўлди. Туркистон жадидлари халқни қолоқлик ва диний хурофотдан озод этиш, шариат тамойилларини ислоҳ қилиш, халққа маърифат тарқатиш ва миллий мухториятга эришиш ғоясини илгари суради. Жадидлар миллий бирлик, маънавий-маърифий ислохотлар билан жамиятни янгилаш, юксалтириш йўллари излади. Ушбу мақолада юқорида қайд этилган фикрлар ҳақида сўз юритилган.

Калит сўзлар: жадид, ўзбек халқи, маърифатпарвар, маориф, диний эътиқод, жаҳолат, озодлик, тараққиёт, зиёли.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V4I8Y2024N23>

Жадид ҳаракати том маънода маърифатпарварлик ҳаракатидир. Маърифат тушунчасининг луғавий маъноси билиш, таниш ва билим демакдир, ёки кишилар билими, маънавиятини оширишга қаратилган таълим-тарбия жараёнидир. Маориф тушунчаси эса, табиат, жамият ва инсон моҳияти ҳақидаги турли билимларни акс эттиради. Маърифатли киши деганда фаннинг бир ёки турли соҳаларидан маълум билим ва йўналишларни эгаллаган деган мазмун касб этади. Маърифатни ҳаётга сингдириш маориф тизими орқали амалга оширилади. Демак, маърифат билим ва маданиятнинг қўшма мазмуни бўлиб, маориф эса ана шу мазмунни ёйиш воситасидир. Маърифатпарвар маърифат учун курашувчи, билим тарқатувчи ва берувчидир. Жамият

тараққиётида бир босқичдан кейинги босқичга ўтиш маърифатпарварликдан бошланиб, замонанинг етук, онгли, билимли кишилари маънавий ва маърифат тарқатган. Алалоқибат, маърифатли кишилар маънавий қарамлик, кўрқув ҳамда ҳадиксирашларни бартараф этиб, беқиёс куч-қудрат, салоҳият эгаси бўлади. Маърифатли кишилар миллат ва Ватан озодлиги, халқнинг маънавий уйғоқлиги ва маърифати учун курашади. Айнан шу нуқтаи назардан халқимиз ҳамisha илму маърифатга интилиб келган. Халқимизнинг етук вакиллари дунёвий ва диний илмларни уйғунлаштириб, жаҳон тараққиётига буюк ҳисса қўшган. Булар Форобий, Ибн Сино, Хоразмий, Аҳмад Фарғоний, Имом Бухорий, Термизий, Мотуридий, Улуғбек ва бошқа кўплаб буюк алломаларимиздир. XIX аср охири ва XX аср бошларида Туркистон жамиятида маънавий инқироз чуқурлашган бўлиб, миллий маданиятни кўтармай туриб, умуминсоний қадриятлардан халқ баҳраманд бўлмасдан, маърифий ва тарбиявий ишлар кенг йўлга қўйилмасдан ижтимоий ва иқтисодий тараққиётга қадам қўйиш мушкул эди. Шу сабабдан жадидлар миллатнинг маънавий камолоти маърифатга эришиш билан юз беради, деб тушунди. Бунинг учун мактабларда дунёвий билимларни бериш билан ислоҳот қилиш заруриятини уқтиришар ва миллий уйғониш ва миллий онг уйғонишида жиддий роль ўйнаган эди. Жадидлар ўз қарашларини чуқур ишлаб чиқиб, уни ҳаётга тадбиқ қилишда фаоллик кўрсатган. Шундай маърифатпарварлардан Маҳмудхўжа Беҳбудий, Фитрат, Чўлпон, Абдулла Қодирий, Абдулла Авлоний, Мунаввар Қори, Файзулла Хўжаев, Сўфизода, Исҳоқхон Ибрат ва бошқалар миллат камолотини юксалтириш, қадрини ерга уришга йўл қўймаслик учун сайъ-ҳаракатларни кучайтирди.

Маърифатпарвар жадидлар жуда оғир шароитларда, ғоявий-сиёсий тазйиқларга қарамасдан миллат маънавий юксалиши учун шарт-шароит ва имконият яратишга ҳаракат қилди. Тарихнинг бундай мураккаб бурилиш палласида миллат онгини уйғотиш ва юксалтириш, миллий ифтихор туйғуларини кучайтиришни биринчи даражали вазифа, деб билди. Улар халқ болалари учун мактаблар очар, ўқув қўлланма, дарслик, китоблар, мақолалар ёзар, дарс ҳам берарди. Бу йўлда ҳатто, ўз шахсий маблағларини ҳам аямаган. Бундай саховатпешалик бизнинг ҳозирги кунда ҳаётини зарурат ва аҳамияти беқиёсдир. Ижтимоий тармоқлар орқали асосан четдан, баъзан ҳатто мамлакатнинг ўзида ҳам Конституция ва қонунларга зид позициялар илгари сурилаётгани, жумладан, диний эътиқод ниқоби остида ёшларни маърифатга эмас, жаҳолатга ундаш ҳолатлари пайдо бўлмоқда. Бундай вазиятда жамиятда жаҳолатга қарши маърифат билан курашишни кучайтириш, эҳтиёткорлик ва огоҳликни ошириш лозим.

Жадидлар ҳаракати XIX аср охири XX аср бошларидаги Россия мустамлакачилиги зулмини бошидан кечираётган туркий халқлар уйғонишининг бошида турган “учинчи муаллим” Исмоилбек Гаспаринский (Гаспарали) эди. Бу ном юз йил муқаддам туркий дунёдаги энг машхур ном эди. Уни Қашқардан Лондонгача, Санкт-Петербургда Бомбайгача билар эдилар. У чиқарган “Таржимон” газетасининг 1908 йилдаги 25 йиллик тўйида Хитойнинг “Таранча”сидан табрик телеграммаси келган. 1910 йили эса Франциянинг энг эътиборли журналларидан “Ревю де Манде мусулман” унинг миллат олдидаги буюк хизматлари учун номзодини “Тинчлик борасидаги Халқаро Нобел мукофоти”га тавсия қилган ва буни хорижий мамлакатлардаги жуда кўп матбуот органлари қўллаб-қувватлаб чиққан эди.

У вафот этган 1914 йилнинг 11 сентябрида машхур Наримонов ёзади: “Миллат Исмоилбей каби қахрамонларини унутса ўз ҳаётини барбод этажакдир”. Беҳбудий сўзлари билан айтганда, “Русиядаги бутун турк-татар халқларини жуда оз тарихий муддатда хайр хушлик йўли билан яхлит бир миллий оилага бирлаштирмоққа ноил бўлди”.

Жадидлар бугунги куннинг долзарб масалаларига ғоят оҳангдошдир. “Икки эмас, тўрт тил лозим” [3] ёзади Беҳбудий, “Ҳиммат ва саботи бўлмаган миллатнинг ҳаққи ҳаёти йўқдир”. Абдулла Авлоний, халқни фақат маърифатгина ёруғликка олиб чиқади, деб ишонган. Бундан ташқари, Исмоилбек Гаспарали, Маҳмудхўжа Беҳбудий, Аҳмад Заки Валидий, Чўлпон, Фитрат, Қодирий ва бошқалар миллий уйғониш ҳаракатининг илк қалдирғочлари эди. Фақат биз узоқ вақт уларни ўз номи, ўз тавсиф-талқини билан атай олмай келдик [4].

Минг истиҳола билан тилга олган тақдирда ҳам мафкуравий, андозаларга мослаш учун гоҳ октябрь инқилоби куйчиси, гоҳида эса мураккаб қиёфали ижодкор деган тавсифларни қўллашга мажбур бўлардик. Жадидга “буржуа” сўзи қўшилади-да, “адрессиз” урилаверади. Ҳолбуки, у ном остида деярли одам қолган эмас. Бу бизнинг сиёсатимиз билан амалиётимиз ўртасидаги ўтиб бўлмас чоҳнинг бир ифодаси эди [2:3].

Туркистон зиёлилари Исмоилбек Гаспиралининг фикрларидан хабардор эди. Улар маърифатпарварнинг “Оврупо маданиятига бир назари мувозана” асари билан ҳам таниш бўлган. Чунки Истанбул билан борди келди, Усмонли даврий матбуоти намуналарининг Туркистонда ёйилиши, ниҳоят, Маҳмудхўжа Беҳбудийнинг 1906 йилда эълон қилган “Хайрул умури Авсатуҳо” (Ишларнинг яхшиси ўртачасидир”) мақоласи шундай хулоса чиқаришга имкон берди. Бу даврда Россия сиёсий саҳнасида 4 фирқа мавжуд эди. Монархистлар (буйруқратиян мустабид”) партияси, Кадетлар (“Машрутаи Авомия”) партияси, социалистик (“Иштирокиюн”) партия, Россия мусулмонлари иттифоқи партияси.

Монархистлар мавжуд тузумнинг ҳимоячиларидир. Уларнинг келажаги йўқ. Мамлакатни таназулга солган – шулар. Улар ҳокимият тепасида турсалар, Туркистоннинг янада хароб бўлиши аниқ. Ҳатто секин-аста йўқ бўлиб кетиши ҳам мумкин. Туркистон ҳозир шундай босқичда турибди. Афсуски, бу сиёсатни ҳамма ҳам билавермайди. Чунки кўзбўямачилик кўп. Милйўнур (миллионер) йўқ эди...”, дейдилар, 6 миллион туркистонлик орасида 3 та миллионер бор. Уларни ҳам миллионер деб бўлармиди?! Катта иморатлар ҳаммаси яхудийларники, Овруполикларники. Туркистонликлар синмоқда... вақфлар кетган, мадрасалар хароб..., келажак йўқ [1:145].

Бу борада маърифатпарвар олим Саид Ризо Ализода ҳам катта ишларни амалга оширди. У Самарқандда мадрасалардан бирида олти йил таҳсил олгач, ўша ердаги Демуров босмаҳонасига ҳарф терувчи бўлиб ишга киради. Босмаҳонада ёши анчага борган француз аёли ишлар эди. У француз тилини ёш Ализодага ўргатади. Кейинчалик у инглиз, немис, араб тилларини ҳам шу ерда ўрганади. Иврит тилини ўрганиш учун яхудийлар яшайдиган маҳаллага қатнайди.

Ализодани ўз яқинлари руслар атрофида ўралашиб юргани учун ёқтирмайди. Маҳмудхўжа Беҳбудий томонидан чоп этилган “Самарқанд” газетаси, “Ойина” журнали билан ҳамкорлик қилади. 1914 йилда ўз ҳисобидан ўзбек тилида “Телеграф хабарлари” номли варақа чиқаради. 1917 йилда “Шарқ” газетасида муҳаррир, “Ҳуррият” газетасида

таржимон ва мухбир, 1922 йилдан “Зарафшон” газетасида бўлим мудирини бўлиб ишлайди. 1919 йилда “Шарқ машъали” номи билан ҳафталик журнал ташкил этади.

Адади 4 минг нусхага яқин бўлган бу журнал Ўрта Осиё, Кавказ ортидан ташқари, Афғонистон, Эрон, Туркия, Ҳиндистон ва бир қанча араб мамлакатларига тарқалган эди. Саидризо Алигоданинг танқидий мақолалари, фелъетонлари Баҳпул, Замбур, Ренебар, Боғишамолий, Шапалоқ, С.А каби тахаллуслар билан “Туркистон хабарлари”, “Камбағаллар уйи”, “Хуррият”, “Меҳнаткашлар товуши”, “Бухорои шариф”, “Турон”, “Самарқанд овози” газеталари, “Машраб”, “Мулла Мушфиқий” журналларида чоп этилган. Шўро инқилобигача бўлган даврда у биринчилардан бўлиб маҳаллаларда камбағал деҳқон фарзандлари учун жаҳид йўналишидаги мактабларни очди ва у ерда муаллимлик қилди.

Ўтган йиллар мобайнида Саидризо Ализода жаҳид ҳаракатининг пешқадамларидан бири сифатида дарслик ва қўлланмалар тузади. Ўзбек мактаблари учун “Биринчи йил номли алифбо ёзиб, бепул тарқатади. Тожик тилида “Сарф ва наҳв” (1934), ўзбек тилида “Ҳосилот” (1926) китобларини чоп эттиради. У Самарқандда яшайдиган руслар учун кечки курс очиб, уларга ўзбек ва форс – тожик тилларини ўргатади. Маърифатпарвар аллома Абдулла шоир билан янги Озарбайжон алифбосини тузади. 1933-1934 йилларда икки жилдли русча-тожикча луғат тузиб, нашр эттиради. Саид Ризо Ализода 1933-1937 йилларда ҳозирги Самарқанд давлат университетиде талабаларга араб ва форс тилларидан дарс беради. Улар орасида ўша пайтда шу ерда таълим олаётган Ҳамид Олимжон, Ўткир Рашид каби шоирларга, журналист Шароф Рашидов, файласуф Иброҳим Мўминов каби кўплаб таниқли инсонлар бўлган. Саид Ризо Алзода ўз умри давомида 13 тилда гапиришни, ёзишни мукамал эгаллади. У Пушкин, Толстой, Гюго, Мопассан, Карамзин ва бошқа классик ёзувчилар асарларини ўзбек тилига таржима қилди. Қадимшунослик, география, тарих, астрономия, араб грамматикаси сингари жами 23 та китоб ёзди. Маҳмудхўжа Бехбудий билан “Самарқанд” газетсида елкама елка ишлаган даврларда газета саҳифаларида нопок мансабдор тўраларни танқид қилди. Ализода халқнинг илми, маърифатли, маданиятли бўлишига ҳисса қўшишни ўзининг хаёт мазмуни деб билди.

Ўша пайтда шўро тузуми ёш авлоднинг илми бўлиши учун шароит яратиб беради, деб ишонди. Ўзининг маънавий уйғониш давридаги жўшқин ва серқирра фаолияти ва хизматлари учун маърифат қаҳрамони деган унвон билан тақдирланди. Аммо уни кейинчалик Сталин портретининг орқа томонини осиб қўйган, деб айблашди. Унинг дўстлари қаттиқ босим ва қийноқлар остида Ализодага қарши кўрсатма бериб, тухматдан иборат бўлган ёзувларга имзо чекди. (Гувоҳлардан бири ўлимидан икки кун олдин Алигоданинг неварасидан кечирим сўраб, уни тухмат қилишга мажбур қилганларини тан олган). Ализода дўстлари билан юзма-юз қилишни талаб қилади, лекин махбусни Тошкентга жўнатишади. Орадани қирқ йил ўтгандан сўнг, 1985 йилда набираси Фарҳод Ализода бобоси ҳокими Самарқандга кўчириш арафасида унинг жағларида биттагина тиши қолганини кўрган.

1987 йилда Алигоданинг невараси Фарҳод Ализода Владимирдаги ДХК архивига боради ва бобосининг тергови қандай олиб борилганини аниқлайди. Саид Ризо Алигоданинг шахсий делосида латта парчалари, папирос қоғозлари сақланган. Бунинг эвазига у ўзи учун бериладиган нонларни қамоқхона кузатувчиларига берган. “Сиёсий

маҳбуснинг барча фикрлари араб алифбоси ва форс тилида ёзилган ва бу ёзувни қамоқхона бошлиқлари ҳам тушунмаган. Кўпгина латта парчаларида ҳатто қон излари ҳам қолган. Маълум бўлишича, Ализода шўро давридаги энг дахшатли қамоқхоналаридан бирида, бир кишилик камерада 8 йил умрини ўтказган. Энг фожеали томони, Ализодага ёлгон кўрсатма берган одам унинг энг яқин дўсти эди. У кейинчалик машҳур ёзувчига айланади. Орадан бир қанча вақт ўтиб, у ҳам НКВД томонидан қамоққа олиниб, Сибирга сургун қилинади ва ўша ерда оламдан ўтади. Ализода халқ душмани деб эълон қилингандан кейин шаҳар ижроия кўмитасида фаолият кўрсатаётган ўғли, фабрикада ишлаб турган укаси ҳибсга олинади. Ализоданинг оиласи боқувчисиз қолади. Ўша пайтда Саид Ризо Ализоданинг янги китоби чоп қилинган бўлиб, катта қийматдаги қалам ҳаққи олиш имконияти бор эди. Лекин терговчи Ализодага пулни олиш учун ишончнома ёзишга рухсат бермайди. Маълум бўлишича, унга икки марта айблов эълон қилинган бўлиб, ҳеч бири исботланмаган. Ализоданинг айбловларини тан олмагани, ҳужжатларни имзоламагани учун ваҳшийларча қийноққа солинади. У қийноқлар туфайли ҳушидан кетар, ўзига келиши учун маҳбус устидан музли сув қуйилиб, яна қийноққа солинарди. Ализода уч йил мобайнида Тошкентдаги тергов камерасида ҳибсда сақланган. Кейинчалик Москвада Ализодага ҳукм чиқарилиб, уни Тоболска-бир пайтлар декабристлар жазо муддатини ўтаган жойга сургун қилинади.

Кучли қийноқ ва совуқ натижасида Саидризо Ализода сил касалига йўлиқади. Унинг ўлиб қолишидан қўрққан турма раҳбарияти Саид Ризо Ализодани Владимир шаҳридаги сиёсий маҳбуслар сақланадиган жазони ўташ колониясига жўнатади. Оғир қийноқлар, руҳий босимлар Ализоданинг соғлигига таъсир қилиб, у ўша ерда вафот этади. Невараси Фарҳод Ализода узоқ йиллар мобайнида бобосининг қамоқхоналарда кечган ҳаёт йўлини ўрганди, изланди. У 1987 йилда Владимир шаҳридаги турма қабристонидан мустабид шўро тузуми таҳқирларига бардош бериб, руҳан синмаган, ватан озодлиги учун жонини фидо қилган бобосининг қабрини топди.

Фарҳод Ализода шаҳар ҳокимидан бобосининг ҳоқини Самарқандга олиб кетиши учун рухсат сўрайди. Ҳоким Саид Ризо Ализоданинг иврит тилини билганини эшитиб, шундай дейди: “Биз бобонгизни биламиз. Мен яҳудий бўлганим ва бу тилни билмаганим учун афсусдаман. Сизга албатта ёрдам бераман”. У маҳаллий амалдорлар кибри, диёнатсизлиги туфайли анча сарсон бўлди. Фарҳод Ализода ўн йил давомида бобосининг қабрини кўчириб келиш учун керакли ҳужжатларни тўплади **ва ниҳоят узоқ сарсонгарчиликлардан сўнг улуғ инсоннинг ҳоқи ўз юртига қайтди ва Самарқандда қўним топди.**

Ушбу мақола XIX аср охири ва XX аср бошларида Ўрта Осиёда, хусусан Туркистонда юзага келган жадиличлик ҳаракати ҳақида батафсил маълумот беради. Мақолада қуйидаги асосий фикрлар илгари сурилган:

1. Жадиличлик ҳаракати асосан маърифатпарварлик ғояларига асосланган бўлиб, халқни маърифатли қилиш, диний хурофотлардан озод этиш ва миллий ўзликни англашга қаратилган эди.

2. Жадиждар халқ учун янги усулдаги мактаблар очиш, дарсликлар яратиш, газета-журналлар нашр этиш орқали ўз ғояларини тарқатишга ҳаракат қилганлар.

3. Исмоилбек Гаспирали, Маҳмудхўжа Беҳбудий, Абдулла Авлоний каби маърифатпарварлар жадиличлик ҳаракатининг етакчилари бўлган.

4. Жадидлар фаолияти нафақат таълим соҳасида, балки ижтимоий-сиёсий ҳаётда ҳам муҳим рол ўйнаган.

5. Мақолада жадид намояндаларидан бири - Саид Ризо Ализоданинг ҳаёти ва фаолияти батафсил ёритилган. Унинг кўп тилларни билиши, маърифатпарварлик фаолияти ва кейинчалик қатағон қилиниши ҳақида маълумот берилган.

6. Жадидчилик ҳаракати гарчи қисқа муддат давом этган бўлса-да, Ўрта Осиё халқларининг миллий уйғониши ва маънавий тараққиётида муҳим аҳамият касб этгани таъкидланган.

Хулоса қилиб айтганда, мақола жадидчилик ҳаракатининг моҳияти, мақсадлари ва унинг намояндалари ҳақида кенг қамровли маълумот беради, шунингдек бу ҳаракатнинг Ўрта Осиё халқлари тарихидаги ўрни ва аҳамиятини кўрсатиб беради.

Адабиётлар/Литература/References:

1. Бегали Қосимов “Уйғонган миллат маърифати” Тошкент “Маънавият” 2011 йил 145-147 бетлар.
2. Исмоилбек Гаспиринский “Ҳаёт ва мамот масаласи”. Тошкент “Маънавият” 2006 йил 3-5 бетлар.
3. “Ойна” жаридаси. 1913 йил, 12-сон
4. “Янги дунё” газетаси 1911 й., 11-сон.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ 8 (4) – 2024

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил:

scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).